

INFORMACJA dotycząca ważniejszych zagadnień ROLNICTWA i LEŚNICTWA W GMINIE TRZEMESZNO

Informacje ogólne

Rolnictwo jest tematem i zagadnicznikiem bardzo szerokim, realizowanym przez szereg instytucji, w tym usytuowanych poza kompetencjami gminy, dlatego w niniejszej informacji skupiono się przede wszystkim na danych będących w posiadaniu Urzędu.

Gmina Trzemeszno jest gminą miejsko – wiejską, na której zamieszkuje obecnie 14.037 mieszkańców, w tym miasto Trzemeszno liczy 7.506 mieszkańców, a reszta, tj. 6.531 osób przypada na teren wiejski. Z rolnictwa utrzymuje się około 40% mieszkańców naszej gminy. Ogólna powierzchnia miasta i gminy wynosi 17.466,68 ha (174,66 km²), w tym:

- miasto Trzemeszno zajmuje obszar 545,51 ha (5,45 km²) - 3,12 % powierzchni obszaru.
- obszar wiejski wynosi 16.921,17 ha (169,21 km²), co stanowi 96,88 % całego obszaru.

Gmina liczy 21 sołectw i ma charakter przemysłowo-rolniczy. Rolnictwo to jedna z podstawowych gałęzi gospodarki wytwarzająca produkty żywnościowe w wyniku uprawy roślin i hodowli zwierząt. Rolnictwo jako dziedzina gospodarki zasadniczo odróżnia się od innych działów gospodarczych, gdyż uzależnione jest od środowiska geograficznego, w szczególności od ukształtowania powierzchni, rodzaju gleb i oczywiście warunków klimatycznych.

Strukturę gospodarstw i działek Gminy Trzemeszno na dzień 09.05.2017 r. ilustruje poniższa tabela:

L. p.	Grupa	Ogólna liczba			Powierzchnia fizyczna [ha]
		kart	gospod.	działek	
1	A - powierzchnia od 1 do 2 ha	226	226	0	293,3072
2	B - powierzchnia od 2 do 5 ha	158	158	0	516,3354
3	C - powierzchnia od 5 do 7 ha	68	68	0	377,0243
4	D - powierzchnia od 7 do 10 ha	86	86	0	693,9935
5	E - powierzchnia od 10 do 15 ha	134	134	0	1.522,9057
6	H - powierzchnia powyżej 15 ha	241	241	0	9.872,0679
7	K1 - powierzchnia od 0 do 1 ha	1.632	30	1.602	331,2958
		2.545	943	1.602	13.606,9298

* źródło Referat Finansowo-Księgowy UM

Pod względem wielkości gospodarstw indywidualnych gmina Trzemeszno utrzymuje się na poziomie średniej krajowej. Gospodarstw małych od 1 ha do 5 ha jest 384 i stanowią one aż 40,72% udziału w ogólnej liczbie gospodarstw, z kolei ich udział w powierzchni ogółem

stanowi załedwie 5,95 %. Gospodarstw rolnych indywidualnych powyższej 15 ha jest 241 i mimo, że stanowią jedynie 25,56 % w ogólnej liczbie gospodarstw ich udział, w ogólnej powierzchni stanowi aż 72,55 %.

Pod względem rodzajów gruntów oprócz gruntów orných, które stanowią ponad 11 tys. ha na terenie gminy Trzemeszno przeważają użytki zielone oraz rowy i nieużytki.

Rodzaje gruntów (dotyczy osób fizycznych) przedstawia poniższa tabela:

Powierzchnia ogółem		
ha fizycznych		13.606,9303
ha przeliczeniowych		11.139,0181
Rodzaj gruntów	Powierzchnia fizyczna [ha]	Powierzchnia przeliczeniowa [ha]
Grunty orne	11.421,7626	9.988,1274
Grunty pod stawami	30,0564	6,0113
Grunty rolne zabudowane (łąki i pastwiska)	14,0121	14,0121
Grunty rolne zabudowane (użytki rolne)	258,0739	258,0739
Grunty zadrzewione i zakrzewione (łąki i pastwiska)	24,2370	4,8473
Grunty zadrzewione i zakrzewione (użytki rolne)	71,5121	14,3026
Rowy, nieużytki i inne	538,2254	27,5678
Sady	61,8778	58,5931
Użytki zielone	1.187,1730	773,4826
Grunty pozostałe	3.859,7497	-
Razem	17.466,6800	11.139,0181

4 źródło Referat Finansowo-Księgowy UM

Na terenie gminy Trzemeszno zdecydowana większość powierzchni rolniczej gminy przypada na indywidualne gospodarstwa rolne, ale są też zakłady rolne, które zajmują łączną powierzchnię – ponad 2 tys. ha. Są to: Sano Agrar Institut, Gospodarstwa Rolne Kamieniec, Płazkowo, Kruchowo, Gospodarstwo Rolne Przedsiębiorstwa Przemysłu Ziemiaczanego Trzemeszno.

Na terenie Gminy Trzemeszno przeważają grunty średnie. Klasy bonitacyjne gruntów na terenie gminy przedstawiają się następująco:

- klasa II a – powierzchnia ok. 36 ha
- klasa III a – powierzchnia ok. 600 ha
- klasa III b – powierzchnia ok. 1.741 ha
- klasa IV a – powierzchnia ok. 3.375 ha
- klasa IV b – powierzchnia ok. 2.092 ha

- klasa V – powierzchnia ok. 2.170 ha

- klasa VI – powierzchnia ok. 1.262 ha

Grunty słabe o klasie bonitacyjnej V i VI są zwolnione z podatku rolnego, nie mają zatem znaczenia dla zasobności budżetu gminy.

Struktura zasiewów

Według szacunku plonów i zbiorów w roku 2016 ogółem w gospodarce indywidualnej zasiewy na terenie gminy Trzemeszno wynosiły ok. 8.211 ha. Na gruntach ornych najczęściej uprawia się zbóż (ok. 6.502 ha). Dominującymi uprawami w 2016 r. były mieszanki zbożowe jare - ok. 1.516 ha, żyto - ok. 1348 ha, jęczmień jary – ok. 1.170 ha, pszenżyto ozime – ok. 1120 ha. Rośliny okopowe, tj. ziemniaki i buraki cukrowe zajmują ok. 920 ha, natomiast uprawa rzepaku wynosi ok. 420 ha. Strukturę powierzchni upraw w 2016 r. przedstawia poniższa tabela:

Powierzchnia upraw w 2016 roku:

Lp.	Rodzaj uprawy	(ha)
1.	Żyto	1348
2.	Pszenica ozima	220
3.	Pszenica jara	350
4.	Jęczmień ozimy	32
5.	Jęczmień jary	1170
6.	Owies	300
7.	Pszenżyto ozime	1120
8.	Pszenżyto jare	400
9.	Mieszanki zbożowe ozime	46
10.	Mieszanki zbożowe jare	1516
11.	Kukurydza na ziarno	300
12.	Mieszanki zbożowo- strączkowe na ziarno	26
13.	Strączkowe jadalne (groch)	25
14.	Ziemniaki	460
15.	Buraki cukrowe	460
16.	Rzepak ozimy	420
17.	Gorzycza, soja i inne oleiste	18

* źródło: dane pozyskane od rzeczoznawcy sporządzającego szacunki plonów i zbiorów głównych ziemiopłodów w gospodarstwach indywidualnych

Przeważająca średnia jakość gleb w naszej gminie wpływa również na plony upraw rolniczych. Średnie plony są niezbyt wysokie i są zbliżone do średniej krajowej. W ubiegłym roku plony zbóż były nieco wyższe w porównaniu z poprzednimi latami.

Wydajność z jednego ha w strukturze podstawowych upraw w ostatnim roku przedstawia poniższa tabela:

Wydajność upraw w strukturze upraw:

Lp.	RODZAJ UPRAWY		Średni plon (dt) w gminie	Średni plon z 3 lat z obszaru całego województwa wielkopolskiego
1.	żyto		31	29,83
2.	Pszenica	ozima	35	47,3
		jara	30	37,1
3.	Jęczmień	ozimy	31	41,20
		jary	39	36,7
4.	Owies		29	29,1
5.	Pszenżyto	ozime	31	42,0
		jare	34	32,8
6.	Mieszanka zbożowa	ozima	35	36,1
		jara	33	32,6
7.	Buraki cukrowe		410	587,33
8.	Ziemniaki		260	258,3
9.	Rzepak ozimy		25	29,6
10.	Kukurydza na ziarno		45	70,4

* źródło: dane pozyskane od rzeczoznawcy sporządzającego szacunki plonów i zbiorów głównych ziemiopłodów w gospodarstwach indywidualnych oraz z Urzędu Wojewódzkiego Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa

Szacowanie strat w rolnictwie

Na rolnictwo bardzo duży wpływ mają warunki atmosferyczne, a zwłaszcza susza, czy ujemne skutki przezimowania, które systematycznie od wielu lat występują na terenie naszej Gminy.

Zarządzeniem Wojewody Wielkopolskiego w każdej gminie powołane zostały Komisje do szacowania zakresu i wysokości szkód w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, w których wystąpiły szkody spowodowane przez suszę, grad, deszcz nawalny,

ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie się ziemi lub lawinę.

Opracowano również stosowne procedury szacowania strat (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. W celu monitorowania występowania zjawiska suszy został utworzony System Monitoringu Suszy Rolniczej prowadzony przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, który podaje informacje o klimatycznym bilansie wodnym w okresach sześciodekadowych. Komunikaty te stanowiły podstawę do potwierdzenia zagrożenia suszą dla danego regionu oraz wskazywały, że szacowanie szkód mające na celu ubieganie się przez producentów o preferencyjne kredyty na wznowienie produkcji oraz inne formy pomocy państwa mogły dotyczyć tylko wskazanej uprawy i kategorii gleb. Zgłaszane uprawy przez rolników należało zweryfikować z informacjami zawartymi w monitoringu suszy rolniczej. Przestrzeganie ustaleń monitoringu suszy rolniczej wynikało z przyjętych rozwiązań ustawowych, a Komisje zobowiązane zostały do bezwzględnego przestrzegania zapisów w nim zawartych.

Do takiego zjawiska oprócz wysokich temperatur oraz braku deszczu przyczyniają się również słabe gleby gminy. Duży obszar gminy to gleby o niskim wskaźniku bonitacji, będące szczególnie wrażliwe na niedobory wilgoci.

W 2016 r. wpłynęło do Urzędu Miejskiego Trzemeszna 10 wniosków rolników indywidualnych o dokonanie szacowania szkód w uprawach spowodowanych przez suszę. Łączna powierzchnia dotknięta suszą wyniosła 204,52 ha. W 1 gospodarstwie szkody osiągnęły powyżej 30 % średniej rocznej produkcji rolnej.

Natomiast w 2017 r. na znacznych obszarach naszej gminy okrywa śnieżna była bardzo skąpa lub w ogóle nie wystąpiła. Do Urzędu Miejskiego Trzemeszna nie wpłynęły żadne wnioski rolników o szacowanie szkód w uprawach spowodowanych ujemnymi skutkami przezimowania roślin.

Obecny skład osobowy Komisji działającej na terenie naszej gminy przedstawia się następująco: Zuzanna Kinecka, Sandra Kadenc, Katarzyna Byczkowska, Szymon Robaszkiewicz z ramienia Urzędu Miejskiego Trzemeszna, Tomasz Bartz oraz Piotr Mądry- delegaci Wielkopolskiej Izby Rolniczej i Grażyna Koniczna – delegat Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego.

Dzierżawy gruntów rolnych

Gmina Trzemeszno dysponuje znacznym potencjałem gruntów rolnych, które w zdecydowanej większości położone są na terenie wiejskim. Grunty te stanowią ważne źródło dochodu budżetu Gminy, umożliwiają także realizację celów publicznych, stosownie do planów

samorządu oraz środowiska wiejskiego. Nadal Gmina pozyskuje tereny z mocy prawa w trybie komunalizacji, ostatnia duża komunalizacja zrealizowana w 2013 roku dotyczy gruntów w miejscowości Ostrowite, w następstwie której Gmina nabyła z mocy prawa grunty rolne o powierzchni ponad 32 ha.. Powierzchnia użytkowa gruntów rolnych, stanowiących przedmiot dzierżawy na terenie Miasta i Gminy Trzemeszno wynosi blisko 178 ha. Obecnie grunty rolne wydzierżawiane są w trybie przetargów ustnych ograniczonych i mogą w nich uczestniczyć wyłącznie rolnicy indywidualni z terenu Gminy Trzemeszno, którzy nie mają zaległości finansowych wobec gminy. Polityka ta jest zgodna z rekomendacją Regionalnej Izby Obrachunkowej z 2014 r. Wysokość minimalnych stawek za dzierżawę gruntów rolnych reguluje Zarządzenie Nr 49/2015 Burmistrza Trzemeszno z dnia 10 marca 2015 r. w sprawie: ustalenia stawek za dzierżawę gruntów rolnych stanowiących własność gminy Trzemeszno, wydzierżawionych na cele rolne.

W ocenianym 2016 r. sfinalizowano transakcję sprzedaży na rzecz Związku Hodowców i Producentów Rolnych działkę zabudowaną budynkiem punktu skupu zwierząt w Popielewiczach.

Problemem do rozważenia, często postulowanym przez rolników jest kwestia wydłużenia umów dzierżawy (obecnie maksymalnie do 3 lat), np. do 5 lat, poza tym z uwagi na duże obciążenia wynikające z czynszów dzierżawy, należy rozważyć płatność czynszu w dwóch ratach.

Dla usprawnienia obsługi umów dzierżawy zakupiono dedykowany program RADIX NDZ+, który ułatwi monitorowanie dzierżaw oraz informację i sprawozdawczość.

Szkody łowieckie

Dla rolników posiadających grunty szczególnie w miejscowościach: Grabowo, Ławki, Kruchowo, Gołębki, Wydartowo, Niewolno Miaty, Bieślin, znacznym problemem są szkody łowieckie. W 2016 roku do Urzędu wpłynęły zgłoszenia rolników dot. szkód łowieckich wyrządzonych przez zwierzynę łowną m.in. przez dziki, jelenie i sarny. Rolnicy podnosili problem niskich odszkodowań wypłacanych za szkody wyrządzane przez zwierzynę leśną, które nie rekompensują w całości poniesionych strat. Właściciele pól niejednokrotnie budują prowizoryczne ogrodzenia, by zabezpieczyć się przed stratami, a nawet pilnują osobiście zagrożonych upraw. Burmistrz prowadził mediację zmierzającą do polubownego rozstrzygnięcia sporu pomiędzy właścicielem gruntu a zarządcą obwodu łowieckiego. Ponadto w ramach posiadanych kompetencji uzgadniane są roczne plany łowieckie oraz są opiniowane sprawy dzierżawy obwodów łowieckich.

Bezpłatny odbiór worków po nawozach i folii po sianokiszonkach od rolników

W 2016 r. zorganizowano bezpłatny odbiór od indywidualnych rolników odpadów foliowych pochodzenia rolniczego, tj. worków po nawozach, folii po sianokiszonkach oraz folii pochodzenia

ogrodniczego. Odbiór dokonała firma Agrioopec z Izdb. Odbiór worków planowany jest także w br.

Utylizacja padłych zwierząt

Od wielu lat w gminie Trzemeszno rozwiązany jest problem odbioru padłych zwierząt gospodarskich. Bezpłatnego odbioru od rolników dokonywało i dokonuje nadal Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe "HETMAN" Sp. z o.o. z siedzibą we Florianowic.

Informacja o lasach stanowiących własność Gminy Trzemeszno

Lasem, w rozumieniu ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2015, poz. 2100 ze zm.), jest grunt o zwartej powierzchni co najmniej 0,10 ha, pokryty roślinnością leśną (uprawami leśnymi) – drzewami i krzewami oraz runem leśnym – lub przejściowo jej pozbawiony, przeznaczony do produkcji leśnej lub stanowiący rezerwat przyrody lub wchodzący w skład parku narodowego albo wpisany do rejestru zabytków. Nadzór nad gospodarką leśną, zgodnie z w/w ustawą, sprawuje minister właściwy do spraw środowiska (w lasach stanowiących własność Skarbu Państwa) oraz starosta (w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa).

Dla lasów znajdujących się na nieruchomościach stanowiących własność Gminy Trzemeszno o powierzchni 26,14 ha w ramach zlecenia Komisja Gospodarcza Zarządu Oddziału Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa w Poznaniu przygotowała Uproszczony Plan Urządzania Lasów na lata 2013 – 2022 (UPUL). Dokument został zatwierdzony decyzją Starosty Gnieźnieńskiego z dnia 16 kwietnia 2015 r. Lasy ujęte w UPUL znajdują się na terenie nieruchomości o numerach ewidencyjnych: 207/12 obręb Kruchowo; 34/3 obręb Szydłowo; 274, 193, 212, 234/2 obręb Wydartowo oraz na terenie miasta, na nieruchomościach 188, 189, 190, 180 (Park Baba i teren cmentarza pomiędzy drogą na Miaty i na Zieleni). Łączna powierzchnia lasów objętych UPUL na terenie wiejskim wynosi 21,71 ha, natomiast w mieście jest to 4,43 ha.

Trzemeszno, dnia 24.05.2017 r.

Sporządzili Referat RGNK:

D. Jankowski, A. Skrzypczak, Z. Kinecka

z up. BURMISTRZA

Dariusz Jankowski
Zastępca Burmistrza